



Elamise reeglid



149. hooaeg

SAM HOLCROFT
ELAMISE REEGLID

/RULES FOR LIVING/

KOMÖÖDIA KAHE VAATUSES

TÕLKIJ KALLE HEIN
LAVASTAJA JA MUUSIKALINE KUJUNDAJA TIIT PALU
KUNSTNIK SILVER VAHTRE
LIIKUMISJUHT IMPEERIUM ONASSIS
VIDEOKUJUNDAJA JUHO PORILA
VALGUSKUJUNDAJA IMBI MÄLK
ETENDUSE JUHT KAISA RIIVALD
PSÜHHOLOOG MERILIN JÜRJO

TEOSE ESITUSÕIGUSI VAHENDAS EESTI TEATRI AGENTUUR

ESIETENDUS 3. NOVEMBRIL 2018 VANEMUISE VÄIKESES MAJAS

OSADES:

OSCAR, Pippa elukaaslane – Priit Stråndberg

PIPPA, Oscari elukaaslane – Kärt Tammjärv

DORIS, abielus Adamiga – Piret Laurimaa

ADAM, abielus Dorisega – Karol Kuntsel

LYDIA, abielus Alexiga, Adami ja Oscari ema – Külliki Saldre

ALEX, abielus Lydiaga, Adami ja Oscari isa – Peeter Volkonski

EMMA, neliteist, Adami ja Dorise tütar – Nora Liis Palu või Lauren Aunpuu



KEHAKEELE UURINGUD, mis 20. sajandil eriti moodi tulid, ei ole teadus, pigem pseudoteadus. Sellealaseid uurimistöid ja väljaandeid on aga läbi aegade saatnud suur lugejaedu, sest kes ei tahaks oma suhtluspartneri jalgade asendi, kehahoiaku või peakallutuse järgi kindlaks teha tema salajasi mõtteid ja soove? Ilmselgelt on kehakeele uurimine põnev tegevus, sest väidetavalt moodustab kahe inimese omavahelisest suhtlusest verbaalne osa vaid 7%, vokaalne (hääletoon, selle erinevad varjundid jne) 38 % ning mitteverbaalse osa kanda jääb suhtlusest tervelt 55 %. Väidetakse ka, et kui inimese verbaalne jutt ning kehakeel erinevaid sõnumeid edastavad, maksab rohkem uskuda kehakeelt, sest seda ei suuda enamik inimesi kaugeltki nii hästi kontrollida kui juttu, mida nad räägivad. Spetsialistid väidavad, et inimeste väljendusliigutused vastavad nende hingeseisundile ning annavad edasi nende elamusi ja mõtteid, neil liigutustel on reflektorne iseloom. Kehakeele tundmaõppimist on peetud heaks lisaoskuseks igale tava suhtleja jaoks, kes tahab oma suhtlusoskusi tõsta, samuti on arvatud, et neist teadmistest võiks abi olla nii töö- kui ärisuhetes. Olgu kuidas on: kui asjasse mitte liiga surmtõsiselt suhtuda, on see üks tore mäng, millel sageli ka oma töötera sees.

Kehakeelega on seostatav ka kognitiiv-käitumisteraapia, mis lähtub arusaamast, et inimest häiriv enesetunne ja käitumine tulenevad negatiivsetest mõtetest, tõlgendustest ja tähendustest. Negatiivsete mõtete muster lähtub aga isiklikest hoiakutest ja toimetuleku reeglitest, mis omandatakse elu jooksul. Inimene mõtestab pidevalt enda ümber toimuvat. Negatiivsed mõtteahelad kutsuvad esile negatiivseid emotsioone, millele reageerib ka keha ja mille tulemusena hakkab inimene ebakohaselt käituma või hoopis vältima teatud tegevusi. Mõtted, emotsioonid, füüsilised aistingud ja käitumine on omavahelises vastasmõjus ning ühes valdkonnas midagi muutes tekib muutus ka teistes.

KUIDAS REAGEERIB KEHA, KUI ME EI RÄÄGI TÕTT?

Vaevalt leidub inimest, kes saaks kätt südamele pannes väita, et pole elu jooksul ealeski valetanud. Valesid on igasuguseid ja vahel pole need sugugi pahatahtlikud, vaid kantud hoopis parimatest soovidest ja eesmärkidest. Kehakeele eksperdid väidavad aga, et ka kõige osavamad valetajad ei suuda kontrollida oma keha automaatseid ehk reflektiivseid reaktsioone, mis kehas valetamise ajal paratamatult tekivad. Väidetavalt tekitab valetamine stressi, mis olenevalt inimesest võib ulatuda kergest pingest kuni suure hirmuni. Valetaja vererõhk tõuseb, südametegevus kiireneb, hingamine muutub ning kahvatuks võib muutuda ka nägu. Vähekogenud valetajad võivad silma torgata ka punastamise ja higistamisega. Kogenud valetajad suudavad tihti aga selliseid märke vältida. Milliseid on need kehakeele märgid, mida inimesed valetades enamasti vältida ei suuda?

- **Nina puudutamine.** Väidetavalt tekib ebatõe rääkijal sageli vastupandamatu soov nina sügamiseks. Füsioloogiliselt selgitatakse seda stressist tekkiva vere äravooluga näost, millele järgneb ulatuslik verevool nina ümbruses asuvatesse veresoontesse. See tekitab vajaduse nina silitada, puudutada või lausa kratsida. Õpikunäide on siin USA president Bill Clinton, kes Monica Lewinsky afääri asjus toimunud ülekuulamisel väidetavalt lausa 25 korda oma nina sügas. Siinkohal on aga oluline teada, et nina puudutamine pole veel kindel tõend valetamisest – see võib olla ka märk ebakindlusest, sõnade otsimisest, segadusest.
- **Kehahoiak.** Need, kes ei räägi tõtt, püüavad sageli oma suhtluspartneriga tekitada suuremat distantssi, näiteks nõjatuvad tooli seljatoel võimalikult taha. Ka toolil nihelemine võib reeta, et kõik pole korras ning inimene sooviks esimesel võimalusel ebameeldivast situatsioonist jalga lasta.
- **Peaasendid.** Paljud teavad, et valetades on inimesel raske dialoogipartnerile silma vaadata. Vältides pea ärapööramist, muutub valetaja keha sageli jäigaks ning tema näoilmed jäävad väga staatilisteks.
- **Näoilmed.** Eksperdid väidavad, et näoilme reedab meid sageli, kui üritame tõest kõrvale hiilida ning enamasti maksab sellistel juhtudel uskuda näol peegelduvat rohkem kui lausutud sõnu.
- **Silmad.** Vilavad silmad, mis otsekontakti vältivad, annavad sageli märku, et rääkija tunneb end ebamugavalt või süüdi. Ka silmade sulgemine on sama ebamugavustunde väljendaja. Kui aga rääkija ainiti otsa pöörnitseb, võib seegi olla ründav katse teid oma tões veenda.

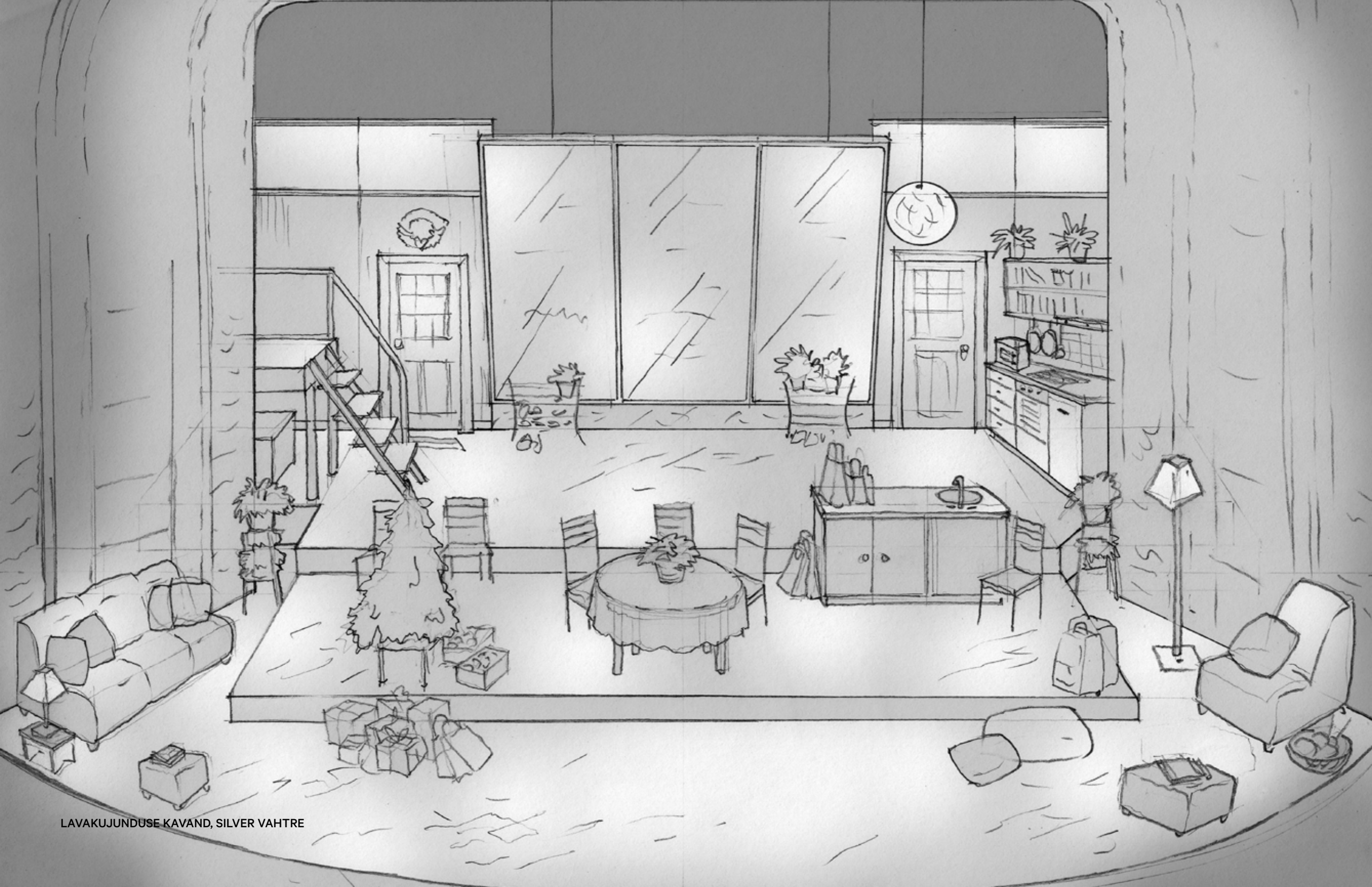
„Silmakeelt“ võib kontrollida väikese katsega. Küsige oma katseobjektilt midagi lihtsat, mille vastust te teate ja mis ei tekita vastajas liigseid pingeid ning jälgige, mismoodi tema silmad (millises horisontaalses suunas) liiguvad, kui ta räägib tõtt. Seejärel küsige midagi, millele ausalt vastamine võib olla partneri jaoks probleem ning jälgige, kas tema silmad liiguvad vastamise järel samas suunas nagu eelmise küsimuse järel, või mujale. Kui silmad liiguvad teises suunas, on tõenäosus suur, et partner ei räägi tõtt.

- **Suu.** Kui väike laps valetab, juhtub sageli, et ta katab kätega oma suu. Täiskasvanu kontrollib end paremini, ent tõstab ometigi sageli oma käe suu poole, puudutab lõuga, põske vms.
- **Käed.** Ebatõenäo kija sagedased žestid on õlakehitus ning avatud pihuga väljapoole pöörduv käsi. Väidetavalt väljendab see abitustunnet, mida valetaja rääkides tunneb.
- **Jalad.** Ka jalgade liikumisest võib nii mõndagi välja lugeda. Jalgade väänamine, nendega koputamine või nende nõksutamine võib anda tunnistust sellest, et kõik pole nii nagu näib.

Kõigi nende tunnuste avastamisel ja jälgimisel tuleb aga arvestada, et üksikud kirjeldustega sobivad tunnused ei pruugi veel anda kindlat vastust, kas tegu on valetamisega või ei. Selleks, et jõuda tõele jälile, tuleb neid jälgida süsteemselt, kogumina.

Spetsialistid soovivad kehakeele lugemise oskust harjutada teleri ees. Eriti palju uurimismaterjali annavad kehakeelehuvilistele poliitikute teledebatid.

Kasutatud kirjandus: Peaasi.ee, T. Bachmann „Valetamise märgid“, A. Jaskolka „Kuidas lugeda ja kasutada kehakeelt“, A. Pease „Kehakeel“



„Elamise reeglite“ prooviperioodi tegi kaasa teatriteaduse magistrant ja psühholoog Merilin Jürjo. Jagame katkendeid tema proovipäevikust.

25.09.18

Proovid on nii kaugel, et otsustasin teha seda, mida psühholoogid niikuinii teevad – analüüsivad. Ehk siis otsustasin üle vaadata, kust tegelaste probleemid ikkagi tulevad. Hakkasin joonistama skeeme, uurima emotsioone, mida laval näeb, otsima (võimalikke) peidetud mõtteid. Esimene tõdemus on fakt, et meie ees on üks õnnetu perekond: autoritaarne isa, kelle käest võim on ühe hetkega pudenenud ning ema, kes ei suuda toime tulla muutustega, kes on kogu aeg olnud allutatud mehe arvamusele ja kellel on tohutud kohanemiskeskused (ja sõltuvusprobleemid). Pojad on küll täiesti erinevad, kuid ka neis on teatud sarnasusi. Oscar on manipulaator, kes selleks, et konflikti vältida ja iseenda väärtust tõsta, räägib kõigile seda, mida nad tahavad kuulda. Eranditult. Adam ei võta mingit vastutust ja nii kaua, kui ta ütleb, et tema pole süüdi, tundub talle, et tema ei saa ka probleeme tekitada. Konflikti vältimine tundub siin isegi märksõnaks muutuvat: keegi ei taha konflikti ja ometigi vältimisega nad selle just tekitavadki. Selle kõige keskele on sattunud õnnetu Pippa, kes lihtsalt armastab Oscarit ja kardab, et teda ei võeta omaks.

Iseenesest on kõik loogiline, me näeme ka päriselus mitmeid samu jooni. Uskumused, mis tegelastel on: „Ma olen rumal“, „Ma olen tühine“, „Ma olen vastuvõetamatu“ jne, on need, mis esinevad väga paljudel. Neile vastav käitumine on ka tuntav igapäevaelus. Kui ma ei valeta (ehk ei ütle alati seda, mida kuulda tahetakse), siis minust loobutakse ja mind ei taheta (ehk ma olen alaväärne) – nii me jõuamegi selleni, et pigem vääname tõde ja luiskame. Kui ma vaidlust ei võida, siis jääb minust kindlasti rumal mulje, mis tähendab, et minu sõna peab alati viimaseks jääma (isegi, kui see on tobe); kui ma teisi naerma ei aja (ehk kui ma teistele ei meeldi), siis olen tüütu ja mind ei taheta. Huvitaval kombel on nii palju uskumusi, veendumusi ja reegleid seotud sellega, et teistele meeldida ning nendega läbi saada. Olukorra iroonia on selles, et just need tõukavad meid teistest eemale ja tekitavad konflikte, kuna miski muu ei mahu enam meie endi maailma ja hirmude kõrvale.

Aga oleme ausad – sümpaatia kuulub selles loos Pippale ja Oscar on ikkagi üks täiesti õudne tüüp. Ma ei jõua öelda, kui palju kordi ma tahaksin lihtsalt Pippale hüüda, et jookse ja ära tagasi vaata.

27.09.18

Mina olen väsinud. Kell saab üheksa õhtul, me oleme läbi töötanud teise vaatuse (mitu korda) ja mulle tundub, et suuremal osal on juhe koos. Siiski, üks osa veel pingutab ning arutletakse kärbeta üle. Mida sisse jätta, mida välja visata, mis on vajalik ja mis mitte. Kärped on antud lavastuse juures uskumatult oluline teema. Esiteks on vaja lavastus lühemaks saada kui ta originaalis oleks, teiseks, kõik originaalnäidendis välja pakutud lahendused ei sobi Eesti oludesse, kuna meie kultuuris ei mõju need ei naljakalt ega ka arusaadavalt (näiteks erinevad saatejuhid või vaimustus jõulupudingist). Niisiis visatakse järjest välja igasugu lauseid, mis kordavad, tunduvad ebaolulised või ei vii teemat edasi. Mõnikord on kõrvalt vaadates lausa kahju, kuna mulle tundusid mõningad repliigid naljakad ja oleksin tahtnud neid veel lavalt kuulda (näiteks mõned kohad, kus Lydia keset vaidlust lihapiirukad pakub ja mis minu meelest toob eriti selgelt esile Lydia olemuse – ta lihtsalt ignoreerib

probleemi, millega ei suuda toime tulla. Olukord, kus Pippa annab kõigile teada, et Oscar tegi talle abieluettepaneku ja Adam seda sarkastiliselt kommenteerib, annab jällegi edasi inimeste käitumise jaburust ja kurbi, pettumust täis tagajärgi). Kuid selge on see, et kontseptsiooni ja üldise terviku huvides peab igasugu otsuseid tegema.

Igatahes käib arutelu kärbeta teemal ning need, kes veel kaasas püsivad, on väga entusiastlikud, mõistavad kaaslasti nagu poolelt sõnalt, kriipsutavad kiirelt midagi tekstiraamatusse ja hüüavad, et näed, nii sobibki. Need, kes kaasas pole, vaatavad toimuvat kui vaatamängu, ise ammu rongist maha jäänud. Olukorra võtab kokku siiani vaikinud lavastaja, teatades, et tema ei tea, millest räägitakse, kuna järg on ammu käest läinud. See tähistab hetke, mil saab laua tagant püsti tõusta ja koju puhkama minna. Et siis homme tagasi tulla.

3.10.18

Teeme tööd teise vaatusega. Ja mängime kaarte. Esimese hooga on väga raske aru saada, mis toimub. Tempo on meeletult kiire, mängureeglid on jaburad ja lõpuks on näitlejad segaduses ja tegelased tülis (mis pole üllatav). Ainuke normaalne reegel on Pippal, kes ilmselgelt on ka normaalne inimene väljastpoolt, sattunud „muutuste keerisesse“ (nagu ta ise ütleb).

On näha, kuidas näitlejad ise tekstist otsivad, sellega töötavad ja kild-killu haaval stseeni kokku üritavad saada. Tõenäoliselt ongi kaardimängustseen kogu lavastuse kõige keerulisem stseen. Oluline on, kus keegi istub, mis hetkel kaart maha pannakse ja isegi see, millal keegi klaasi tõstab või üle laua lavapartnerile otsa vaatab. Selle juures peab veel teksti andma ja selle tähendused esile tooma. Oluliseks muutuvad rütm ja tempo.

Lavastaja idee on, et kaardimängu reeglid on sama segased, põhjendamatud ning teistele mõistematud nagu reeglid, mille järgi me päriselus elame. Samuti peab sinna taha tekkima süsteem, kus kaartide mängimine on täiesti teisejärguline ning tegelikult tegeletakse oma suhete korraldamisega. Mis kaardimängus sel hetkel välja tuleb, on Lydia ootamatult negatiivne suhtumine Pippasse. Mulle tundub, nagu oleks Lydia Pippa peale kade (Alexile on noor kena naine nüüd lausa koju toodud?) või kardaks ta, et Pippa on temast parem (mistõttu teeb teda nüüd maha?), kuid oma hüpoteesile pole ma veel kinnitust saanud.

9.10.18

Toolid, lauad, diivanid ja igasugu rekvisiidid loovad täiesti uue atmosfääri ehk esimest korda on proovisaali ehitatud lava mudel. Mänguvõimalusi on korraga nõnda palju ja põnev on näha, kuidas näitlejad otsivad nende seast parimaid. Mind on kogu prooviprotsessi jooksul hämmastanud näitlejate reageerimiskiirus. Lavastaja viskab õhku mõtte, kuidas veel võiks lugeda ja koheselt on kogu lugu teistmoodi. Ka täna proovisaalis nägin sama: “Mängi lahti!”, “Mängi paremale!”, “Mängi sündmus suureks!” ja seda tehti koheselt, pealtnäha mängleva kergusega.

On näha, kuidas lavastus hakkab vaikselt kokku saama. Seosed tulevad järjest enam esile – näiteks kui võõras on Pippa Oscari düsfunktsionaalse perekonna keskel või kuidas negatiivsed reeglid lõhuvad inimeste omavahelisi suhteid, alustades Dorisest ja Adamist (neist esimene nõuab ainult oma õigust ja teine kardab vastutust nagu tuld) ja lõpetades kahtlemata Lydiaga (kellel on raskusi igasuguste negatiivsete emotsioonide ning olukordadega toimetulekul).



Kõige eredamalt tõusid täna esile Lydia ja Pippa. Lydia just teises vaatuses, kui Alex koju tuleb ja naine korraga oma ülemvõimu näitab. Me näeme inimest, kes on aastakümneid elanud teise inimese tahtmist ja reeglite all ning on selgeks õppinud karmi keele ja manipulatsiooni. Seda sama rakendab ta nüüd, kui peab peret ohjes hoidma, kasutades üleolevust, õelust ja provokatsiooni, et saavutada oma tahtmine. Pippa, vaeseke, on aga nõnda nurka surutud, et temast on kahju. Empaatilises mõttes on Pippaga kõige kergem samastuda ning talle kaasa tunda. Lõpuks pole isegi kahju, et Pippa Oscarist lahkuda läheb.

10.10.18

Täna oli lõbus proov. Tegelesime kaose lavastamisega, kus kõik lähivad teineteisega karvupidi kokku ja ratsionaalsusest pole midagi alles. Parim koht sellest oli tänases proovis Karoli ja Priidu tüli, kus näitlejad spontaanselt otsisid olukorrale esialgseid lahendusi. Niisiis, Karol ajab Priitu taga, karjub ta peale (ja teiste peale, kes talle ette jäävad) ja järsku saavad näitlejatest justkui lapsed – midagi peab ikka käes olema, et virutada. Priit saab kätte padja ja ega Karol siis halvem ei saa olla! Kuid selle asemel, et võtta ka padi või midagi sellesarnast (ehk loogilist), haarab tema plastikkusse tipu. Hetke seisab ta nagu kummaline rüütel, ühes käes mõõgana jupike kuuske, nagu igati tõsine. Kui ta seda kuusejuppi aga liigutab, pudeneb selle küljest hunnik okkaid. Kõlab naer, kuna olukord on muutunud jaburamaks kui keegi meist oleks osanud oodata. Kuid see on hea jaburus, see viibki lavastust edasi.

Kaose lavastamine on omaette küsimus. Kaos laval ei ole teadmatus. See on korrastatud tegevus, kus kõik teavad, mis mingil hetkel toimub, kus keegi seisab või istub ja kuhu liigub. Seega saab lavaline kaos olla ainult reguleeritud liikumine ja kompositsioon. Sama lugu on ka stseenidega, kus keegi „kogemata“ millegagi pihta saab. Kui laval on naljakas see, et see „kogemata“ juhtubki, siis proovide võlu on vastupidine – visatav ese lendab vales suunas, tabab ikkagi vale inimest, tabab valesse kohta jne. Mõnikord tekivad sellest uued ideed ja selline ideede süünd on see, mis tegelikult muudab kogu prooviprotsessi ülimalt põnevaks. Kunagi ei tea, mis juhtub.

11.10.18

Esietendus on natuke rohkem kui kolme nädala pärast, täna avastas, et olen juba päris kaua prooviprotsessi kaasa teinud. Natuke lausa kummaline, kui vaatan tagasi oma esimesse proovi, kus istusin vaikselt kuskil lauanurgas ja üritasin nähtamatu olla. Üritan nähtamatu olla ka praegu, kuid see ei suuda takistada kaasa elamist. Mind hämmastab jätkuvalt proovisaalis toimuv. Olen seda näidendit nüüdseks lugenud ja kuulnud mitmekümneid kordi ja ikka leidub seal detaile, mida pole enne märganud. Tekst avab ennast pidevalt ja järjest rohkem.

Mind hämmastab ka näitlejate sisseelamisvõime. Teise vaatuse alguses istuvad Piret ja Kärt diivanil ja neil on umbes 10 lehekülge vaikust. Ja selle aja jooksul näen ma ilma ühegi pausita, kuidas Kärt on õnnetu tütarlaps, kes on sattunud kogemata perekonnadraama keskele: silmad suured, õlad longu tõmmatud, käed närviliselt juukseid silumas, otsimas pidepunkti, kuidas oleks nüüd mõistlik käituda. Seal kõrval on Piret, kes silkitab oma veiniklaasi ja vaatab toimuvat täieliku rahu ja ükskõiksusega, suu kriipsuks tõmbunud, pilk küsiv ning tüdinud – tal oleks nagu peaaegu et igav. Ja nii tekivadki detailid, näiteks toimuva vaatamine läbi veiniklaasi (sõna otseses mõttes), mida laval hiljem imetleda saab. Näitlemine käib kogu aeg, ka siis, kui fookus laval pole sinul. Või kui sul pole sel hetkel õiget rekvisiiti ja veiniklaasiks muutub korraga pastakas ning kuuseehteks Greenfieldi teepakk. Kujutlusvõimest igatahes puudust pole.





Sam Holcroft on inglise noorema põlvkonna näitekirjanik, kelle jaoks näidend „Elamise reeglid“ („Rules for Living“, 2015) osutus läbimurdeteoseks. Kirjanik lõpetas Edinburghi ülikoolis väga heade tulemustega arengubioloogia eriala ning jätkas teadlaskarjääri, uurides tüvirakkude moodustumise ja diferentseerumise füsioloogilisi ja geneetilisi kontrollimehhanisme. Teise kutsumusena seisis aga bioloogia kõrval teater, mis lõpuks selle kahevõitluse ka võitis. Näitekirjanik Holcrofti puhul on aga märgatud ja esile tõstetud, et tema laiaulatuslikud teadmised bioloogiast ja psühholoogiast leiavad kasutust ka draamaloomingus. Holcrofti esimene näidend „Prussakas“ („Cockroach“), mis jõudis 2008. aastal lavale Edinburghi Traverse'i teatris, tegeles kooli bioloogialaboris loodusliku valiku uurimisega. Kolm aastat hiljem National Theatre'i väikesel laval esietendunud „Edgar & Annabel“ rääkis abielupaarist-vabadusvõitlejatest. Ka „Elamise reeglid“ („Rules for Living“), mis esietendus National Theatre'is, kasutab autori teadmisi kognitiiv-käitumisteraapiast.

2013. aastal oli Holcroft National Theatre'i resideeruv näitekirjanik.

Ta on püüdnud kirjeldada ka teadlase- ning näitekirjanikutöö sarnasusi: „Teadustöö vajab meeletult suurt kujutlusvõimet. Sa teed eksperimente ning sul on hüpotees ning unistus, mismoodi su hüpoteesid katsetes tõendust leiavad. Teatri ainus vahe teadusega on, et teaduses on enamasti olemas õige vastus ja vale vastus. Teatris, mõstagi, pole sul ilmaski päris õigus, aga sa pole ka kunagi päris valel teel.“

2014. aastal sai Holcroft nimeka Windham-Campbelli draamakirjandusauhinna. Eesti lavale jõuab Sam Holcrofti looming esmakordselt.

Sam Holcrofti senine draamalooming:

2008 „Cockroach“

2009 „Vanya“

2010 „Pink“

2010/2011 „Dancing Bears“

2011 „Edgar & Annabel“

2014 „The Wardrobe“

2015 „Rules for Living“

2016/2017 „Fantastic Mr Fox“



Teatrijuht Toomas Peterson

Draamajuht Tiit Palu

Muusikajuht Paul Mägi

Balletijuht Mare Tommingas

Lavastusala juht Rait Randoja

Lavatehniline meeskond Rello Lääts, Kaupo Jalas,

Taivo Pöder, Tanel Pärn, Jüri Urbel, Urmas Poom

Dekoratsiooniala Marika Raudam, Mait Sarap, Innari Toome,

Ain Austa, Andres Lindok, Katrin Pahk, Jane Aus, Leenamari Pirn, Terje Kiho, Taavi Kask, Armin Luik, Aleksander Karzubov, Indrek Ots, Mart Raja, Tarvo Vassil, Arvo Vassil, Eino Reinapu

Grimm ja soengud Anne-Ly Randoja, Kelly Kullerkupp, Janika Kolju

Kostüümiala Ivika Jõesaar, Irina Medvedeva, Ruth Rehme-Rähni, Külli Kukk, Edith Ütt, Ljubov Guzun, Ivi Vels, Heli Kruuse, Luule Luht, Tia Nuka, Kaire Arujõe, Valentina Kalvik, Inkeri Orasmaa, Daisy Tiikoja, Elli Nöps, Kertu Lepasaar, Marit Reinmets, Olga Vilgats,

Natalja Malinen, Juta Reben, Toomas Vihermäe, Malle Värno, Henn Laidvee

Riietajad Raina Varep, Kai Vahter

Rekvisiidiala Liina Martoja, Kaie Uustal,

Mirka Porrassalmi, Kärt Paasik, Annaleena Adamson

Valgustusala Andres Sarv, Imbi Mälk, Raul Telliskivi, Taivo Pöder

Heli- ja videoala Andres Tirmaste, Toivo Tenno,

Vladimir Holm, Andreas Kangur, Juho Porila

Kavalehe koostas Anu Tonts

Kavalehe kujundas Katrin Kelpman

Kavalehe fotod Silver Vahtre

Kaane- ja plakatifoto Maris Savik

Lavastuse kujunduses on kasutatud Lilja Blumenfeldi kavandatud kaminat lavastusele „Perekond Linden“.

kinema

25 aastat ustekunsti

kinema.eu

Kinema
avab ukse
teatrielamusele!

kia.autospirit.ee

Laia ja kaasaegse repertuaariga Kia Sportage



SPORTAGE



The Power to Surprise

Kia Sportage repertuaaris on kõik tänapäevastele mugavus- ja turvastandarditele kohane varustus.



Lisaks rikkalikule varustusele annab Kia kaasa kindlustatud kvaliteedi, autotööstuse juhtiva 7-aastase garantii, mis on välja teenitud karmile kontrollile alluvate usaldusväärsuse ja vastupidavuse testide tulemusena. Auto Bilt küsitluste järgi on mitmel aastal järjest Kia olnud nii kliendirahulolu, usaldusväärsuse kui pikaajalise kvaliteeditaseme osas kõrgeimal positsioonil Euroopa turu 20 juhtiva autotootja seas.

Kia 7-aastane/150 000 km garantii kehtib kõikides ELi riikides (lisaks Norras, Šveitsis, Islandil ja Gibraltaril). Vastab kohalikele nõuetele ja tingimustele. Kütusekulu (l/100 km)/CO₂ (g/km): linnas alates 5,2/137, maanteel alates 4,5/126, keskmine alates 5,6/133. Kütusekulu on määratud NEDC testiga.

autospirit

Proovisõit on väärt kogemus!

Autospirit Tartu – Turu 47, tel 734 1126, tartu@autospirit.ee

Uued hooajal 2018/2019

Kolmkümmend kolm variatsiooni

Kaunitar ja koletis

Pikk päevatee kaob öösse **Naiste kool**

Elamise reeglid Kaukaasia kriidiring

Teravmeelne hidalgo don Quijote La Manchast

Romeo ja Julia **Persona**

Armastuse tango Klaabu **Kirvetüü**

Julm mõrvar Hasse Karlsson...

Gala Vanemuise ballett 80! **Midagi tõelist**

Madama Butterfly

Emakeelne kultuur on hindamatu väärtus.

30. detsembril 2006 asutasime Vanemuise Fondi, et hoida ja toetada Eesti teatrikunsti.
Lubame hea seista fondi käekäigu eest

Olga Aasav, Kalev Kase, Mart Avarmaa, Tartu linn

Vanemuise Fond on loodud teatri töötajate erialase arengu ja koolituse toetuseks.

Fondi on võimalik teha annetusi:

SA Tartu Kultuurkapital / Swedbank IBAN: EE092200221011379347, SWIFT: HABAE2X /

SEB Pank IBAN: EE251010102052050006, SWIFT: EEUHEE2X

Märksõna: VANEMUISE FOND

Vanemuise fond tänab:

Olga Aasavit, Andrus Ansipit, Mart Avarmaad,
Alar Kroodot, Kalev Kaset, Mati Kermast, Eero Timmermanni,
Tartu linna, Vanemuise advendikontserdil annetajaid.

Aasta toetaja

Ametlik autopartner

kinema **KIA** | autospirit

Ametlik hotellipartner Tartus



Ametlik hotellipartner Tartus



Ametlik hotellipartner Tallinnas



Postimees



KULTUURIMINISTEERIUM



AS GIGA on Vanemuise Sümfooniaorkestri Kassitoome tasuta suvekontserdi peasponsor.



vanemuine.ee